

Michael Connelly

Tweede leven

Een Harry Bosch-thriller

I

Vanaf de andere kant van het middenpad keek Harry Bosch naar de werkplek van zijn partner, die bezig was met zijn dagelijkse ritueel: hij legde de stapel dossiers recht, ruimde de papieren op zijn bureaublad op en als laatste borg hij zijn afgewassen koffiekop op in een van de laden. Bosch keek op zijn horloge en zag dat het pas half vier was. Het leek wel alsof Ignacio Ferras elke dag een of twee minuten eerder aan zijn ritueel begon. Het was pas dinsdag, een dag na het lange Labour Day-weekend en het begin van een korte werkweek, en Ferras begon nu al vroeger naar huis te gaan. Deze routine werd altijd in gang gezet door een telefoontje van thuis. Daar zat een vrouw met een kleuter en een pasgeboren tweeling op hem te wachten. Ze loerde naar de klok zoals de eigenaar van een snoepwinkel de dikke kinderen in de gaten houdt. Ze snakte naar een pauze en daar had ze haar man voor nodig. Ook al zat zijn partner aan de andere kant van het middenpad en achter een van de anderhalve meter hoge geluidsschermen van de nieuwe teamkamer, toch kon Bosch meestal beide kanten van hun telefoongesprek horen. Dat begon altijd met: ‘Hoe laat kom je thuis?’

Toen zijn werkplek helemaal op orde was, keek Ferras op naar Bosch.

‘Harry, ik ga naar huis,’ zei hij. ‘Ik probeer de middagspits voor te zijn. Ik verwacht nog een paar telefoontjes, maar ze kunnen me op mijn mobiel bellen. Daarvoor hoef ik niet hier te blijven.’

Ferras wreef met zijn hand over zijn linkerschouder terwijl hij het zei. Ook dat maakte deel uit van het ritueel. Het was een stilzwijgende manier om Bosch eraan te herinneren dat hij daar een paar jaar geleden door een kogel was getroffen en dat hij daarom het recht had vroeger naar huis te gaan.

Bosch knikte alleen. Het kon hem weinig schelen of zijn partner eerder naar huis ging en of hij daar al dan niet recht op had. Wat hem

wel kon schelen was Ferras' toewijding voor zijn werk bij Moordzaken, en of hij er echt zou zijn als er eindelijk weer eens een melding binnenkwam. Ferras had negen maanden revalidatie en fysiotherapie achter de rug voordat hij zich ten slotte weer in de teamkamer had gemeld. Maar in het jaar daarop had hij aan hun zaken gewerkt met een tegenzin die Bosch wel degelijk dwarszat. Hij miste de toewijding en daar begon Bosch schoon genoeg van te krijgen.

Waar hij ook schoon genoeg van had, was het wachten op een nieuwe moord. Het was vier weken geleden dat ze aan een zaak hadden gewerkt en de bloedhete zomer begon op zijn eind te lopen. Maar zo zeker als het was dat de Santa Ana-wind door de bergvalleien waaide, zo zeker wist Bosch dat er binnenkort een kersverse moord op hun bordje zou liggen.

Ferras stond op en draaide zijn bureaula op slot. Hij haalde zijn jasje van de rugleuning van zijn stoel toen Larry Gandle zijn kantoor aan de overzijde van de teamkamer uit kwam en Bosch hem hun kant op zag komen. Als de oudste van hun partnerschap had Bosch de eerste keus gehad toen de afdeling Berovingen-Moordzaken een maand daarvoor van het aftandse Parker Center naar het nieuwe Hoofdbureau van Politie was verhuisd en de werkplekken werden verdeeld. De meeste rechercheurs hadden voor een plek aan de raamkant gekozen, met uitzicht op City Hall. Bosch had het tegenovergestelde gedaan. Hij had zijn partner het uitzicht gegund en had zelf gekozen voor een plek waar hij kon zien wat er in de teamkamer gaande was. Nu zag hij hun hoofdinspecteur aankomen en wist hij intuïtief dat zijn partner vandaag niet vroeg naar huis zou gaan.

Gandle had een blaadje van een blocnote in zijn hand en had dat extra hupje in zijn stap. Dat vertelde Bosch dat het wachten voorbij was. De melding was binnen. Een kersverse moord. Bosch kwam over-eind.

'Bosch en Ferras, werk aan de winkel,' zei Gandle toen hij bij hen was. 'Jullie moeten een zaak van Bureau Zuid overnemen.'

Bosch zag hoe zijn partner zijn schouders liet hangen. Hij negeerde het en pakte het blaadje aan dat Gandle hem voorhield. Er stond een adres op geschreven. South Normandie. Daar was hij eerder geweest.

'Het is een drankwinkel,' zei Gandle. 'Eén man dood achter de toonbank en de patrouilledienst houdt een getuige vast. Dat is alles wat ik weet. Zijn jullie klaar om ernaartoe te gaan?'

‘Ja,’ zei Bosch, voordat zijn partner kon protesteren.

Maar het bleek niet voldoende.

‘Hoofdinspecteur, dit is Moordzaken Speciaal,’ zei Ferras terwijl hij zich omdraaide en naar de opgezette zwijnenkop boven de deur van de teamkamer wees. ‘Waarom moeten wij een beroving van een drankwinkel doen? U weet best dat het iemand van een van de straatbendes is geweest en dat de jongens van Zuid daar beter bekend zijn dan wij... dat ze waarschijnlijk vóór middernacht een naam op de dader kunnen plakken.’

Ferras had gelijk. Moordzaken Speciaal was voor de zware, complexe zaken. Een elite-eenheid die zich op de moeilijke gevallen stortte met de vasthoudendheid van een wild zwijn dat in de modder naar truffels zoekt. Een beroving van een drankwinkel in een buurt vol straatbendes voldeed niet aan die eis.

Gandle, die met zijn kalende kruin en zijn sombere gezichtsuitdrukking de volmaakte bureauchef was, spreidde zijn handen in een gebaar dat elk medeleven ontbeerde.

‘Ik heb iedereen ingelicht tijdens de werkbespreking van vorige week. We hebben het werk van Zuid er deze week bij. Ze hebben daar een minimale bezetting omdat alle anderen tot de veertiende hun cursus Moordzaken doen. Ze hebben in het weekend aan drie zaken gewerkt en hebben er vanochtend nog een bij gekregen. Dus daar is hun minimale bezetting aan opgegaan. Jullie hebben niks te doen, dus jullie doen die beroving. Punt uit. Zijn er nog andere vragen? Die patrouilleagenten staan daar te wachten met die getuige.’

‘We gaan ernaartoe, baas,’ zei Bosch om een eind aan de discussie te maken.

‘Dan hoop ik straks van jullie te horen.’

Gandle liep terug naar zijn kantoor. Bosch pakte zijn jasje van de rugleuning van zijn stoel, trok het aan en deed de middelste la van zijn bureau open. Hij haalde zijn leren notitieboekje uit zijn achterzak en verving het binnenwerk door een nieuw pakje gelinieerd papier. Een nieuwe moord vroeg altijd om een nieuw notitieboekje. Dat was zijn ritueel. Hij wierp een korte blik op het rechercheursembleem op het leren flapje en stak het boekje weer in zijn achterzak. In werkelijkheid kon het hem niet schelen wat voor soort zaak het was. Hij wilde gewoon een zaak. Het was net als met ander werk. Je raakt uit vorm en je verliest je scherpte. Dat wilde Bosch niet.

Ferras stond met zijn handen in zijn zij en keek naar de klok boven het mededelingenbord.

‘Shit,’ zei Ferras. ‘Het is elke keer hetzelfde.’

‘Hoe bedoel je, “elke keer”?’ zei Bosch. ‘We hebben in geen maand een zaak gehad.’

‘Ja, nou, daar begon ik net aan te wennen.’

‘Als je geen moordzaken wilt doen, kun je altijd van negen tot vijf bij Autodiefstallen gaan werken.’

‘Ja, oké.’

‘Kom op dan. Laten we gaan.’

Bosch kwam zijn werkplek uit en liep naar de deur. Ferras kwam hem achterna, met zijn mobiele telefoon in de hand om zijn vrouw het slechte nieuws te vertellen. Bij de deur van de teamkamer staken beide mannen hun hand op en raakten ze de platte neus van het zwijn aan. Dat bracht geluk.

2

Bosch hoefde Ferras niet de les te lezen toen ze naar South Los Angeles reden. Dat hij zwijgend reed was veelzeggend genoeg. Maar uiteindelijk leek zijn jonge partner te bezwijken onder de druk van wat onuitgesproken bleef en begon hij er zelf over.

‘Ik word er gek van,’ zei hij.

‘Waarvan?’ vroeg Bosch.

‘De tweeling. Het is zo veel werk, en al dat gehuil. Het is een domino-effect. De een wordt wakker en maakt dan de ander wakker. We doen geen van beiden een oog dicht, en mijn vrouw is...’

‘Wat is ze?’

‘Ik weet het niet... aan het doordraaien. Ze belt me voortdurend, vraagt wanneer ik thuiskom. Dan kom ik thuis en is het mijn beurt, word ik met de jongens opgezadeld en heb ik geen moment rust meer. Het is werk, de kinderen, werk, de kinderen, de hele dag door.’

‘En een kindermisje?’

‘We kunnen ons geen kindermisje veroorloven. Niet met de situatie zoals die nu is, nu we geen overuren meer uitbetaald krijgen.’

Bosch wist niet goed wat hij moest zeggen. Zijn dochter Madeline was een maand geleden dertien geworden en woonde bijna twaalfduizend kilometer bij hem vandaan. Hij was nooit direct bij haar opvoeding betrokken geweest. Hij zag haar vier weken per jaar – twee in Hongkong en twee in Los Angeles – en dat was het. Welk recht had hij om een fulltime vader van drie kinderen, waaronder een tweeling, advies te geven?

‘Hoor eens, ik weet niet wat ik moet zeggen,’ zei hij. ‘Je weet dat ik je zo veel mogelijk dek. Ik zal je helpen als ik het kan en als ik in de gelegenheid ben. Maar...’

‘Dat weet ik, Harry. En ik waardeer het. Weet je, het is het eerste jaar met de tweeling. Ik neem aan dat het een stuk gemakkelijker zal worden als ze wat ouder zijn.’

‘Ja, maar wat ik probeer te zeggen is dat het misschien om meer gaat dan alleen de tweeling. Misschien ligt het ook wel een beetje aan jou, Ignacio.’

‘Aan mij? Hoe bedoel je?’

“Misschien”, zeg ik. Misschien ben je te snel weer gaan werken, heb je daar wel eens over nagedacht?’

Ferras liet het bezinken en reageerde niet.

‘Hé, dat kan gebeuren,’ zei Bosch. ‘Je wordt neergeschoten en vanaf dat moment denk je dat de bliksem een tweede keer kan inslaan.’

‘Luister, Harry, ik weet niet wie die onzin heeft verzonnen, maar op dat punt zit het goed met me. Ik heb het verwerkt. Dit heeft te maken met slaapgebrek en voortdurend doodmoe zijn, en niet in staat zijn om wat rust terug te pakken omdat mijn vrouw me op mijn nek zit zodra ik thuiskom, oké?’

‘Als jij het zegt, partner.’

‘Zo is het, partner. Zoals ik het zeg. Geloof me, ik krijg al genoeg verwijten van haar naar mijn hoofd. Ik hoef die van jou er niet nog eens bij.’

Bosch knikte en daarmee was er genoeg over gezegd. Hij wist wanneer hij zijn mond moest houden.

Het adres dat Gandle hun had gegeven was in het zeventiende blok van South Normandie Avenue. Het was maar een paar straten van de beruchte hoek van Normandie en Florence, waar in 1992 door nieuws-helikopters de vreselijkste beelden van rellen waren geschoten die overal ter wereld waren uitgezonden. Een beeld van Los Angeles dat voor velen blijvend zou zijn.

Maar Bosch beseftte meteen dat hij de buurt en de drankwinkel waar ze naartoe moesten herkende van een andere rel, en om een andere reden.

Fortune Liquors was al afgezet met gele politietape. Daarachter hadden zich enkele toeschouwers verzameld, niet veel want in een buurt als deze was moord niet zo’n bijzonderheid. De mensen hier hadden het al eerder gezien... al veel te vaak. Bosch reed door naar een groepje van drie patrouillewagens en parkeerde hun auto ernaast. Nadat hij zijn attachékoffertje uit de kofferbak had gehaald, draaide hij de portieren op slot en liep naar de afzetting.

Bosch en Ferras gaven hun naam en dienstnummer aan de agent die het rapport van de plaats delict opmaakte en ze doken onder de

tape door. Toen ze de voordeur van de winkel naderden, ging Bosch' hand naar de rechterzak van zijn jasje en haalde hij er een boekje lucifers uit. Het was oud en afgesleten. Op de voorkant stond FORTUNE LIQUORS en daaronder het adres van het smalle gele winkelpand waar ze nu voor stonden. Hij deed het boekje open. Er ontbrak maar één lucifer en aan de binnenkant van de kaft stond de spreuk die elk boekje sierde.

*Gelukkig is hij die
rust vindt in zichzelf*

Bosch had het boekje al bijna twaalf jaar dagelijks in de zak van zijn jasje. Niet zozeer vanwege de spreuk, hoewel hij wel geloofde in wat er werd beweerd. Hij had het bij zich vanwege de ontbrekende lucifer en waar die hem aan herinnerde.

‘Harry, wat is er?’ vroeg Ferras.

Bosch beseftte dat hij al enige tijd stilstond voor de winkel.

‘Niks. Alleen dat ik hier al eens eerder ben geweest.’

‘Wanneer? Voor een zaak?’

‘Min of meer. Maar dat is lang geleden. Laten we naar binnen gaan.’

Bosch liep langs zijn partner en ging door de open deur de drankwinkel binnen.

Aan de zijkant stonden een paar patrouilleagenten en een brigadier. De winkel was lang en smal. Een pijpenla die drie gangpaden breed was. Aan het eind van het middelste pad zag Bosch een korte gang met een open achterdeur die uitkwam op het parkeerterrein achter de winkel. Langs de muur van het linkerpad waren koelkasten over de hele lengte van de winkel. De sterkedrank stond aan de rechterkant en het middelste pad was gereserveerd voor de wijnen, de rode rechts en de witte links.

Bosch zag nog twee agenten in de achterste gang staan, vermoedelijk waren ze bij de getuige, in het magazijn of een kantoortje. Hij zette zijn koffertje op de grond rechts achter de voordeur. Uit de zak van zijn jasje haalde hij twee paar gummihandschoenen. Hij gaf het ene paar aan Ferras en ze trokken ze aan.

De brigadier had de komst van de twee rechercheurs opgemerkt en liep weg bij zijn mannen.

‘Ray Lucas,’ zei hij bij wijze van groet. ‘We hebben één slachtoffer

achter de toonbank. Zijn naam is John Li, met L-I. We denken dat het nog geen twee uur geleden is gebeurd. Zo te zien een beroving met een dader die blijkbaar geen getuige wilde achterlaten. Veel van ons hier in het 77th kenden meneer Li. Het was een beste oude baas.'

Lucas wenkte Bosch en Ferras naar de toonbank. Bosch hield de panden van zijn jasje vast zodat ze niets zouden raken, liep om de toonbank heen en wrong zich in de smalle ruimte erachter. Hij hurkte neer als een honkbalcatcher om de dode man op de vloer beter te bekijken. Ferras stond direct achter hem en boog zich als een scheidsrechter over hem heen.

De man op de vloer was van Aziatische afkomst en zag eruit als bijna zeventig. Hij lag op zijn rug en zijn ogen staarden niets ziend naar het plafond. Zijn lippen waren strakgetrokken over zijn opeengeklemd tanden, bijna in een snerende grijns. Er zat bloed op zijn lippen, zijn wang en zijn kin. Hij had het opgehoest toen hij stierf. De voorkant van zijn shirt was doordrenkt met bloed en Bosch zag minstens drie kogelwonden in de borstkas. Het rechterbeen was bij de knie gebogen en het onderste deel lag in een vreemde hoek onder het andere been. Zo te zien was hij in elkaar gezakt op de plek waar hij stond toen hij werd neergeschoten.

'We hebben geen hulzen gevonden,' zei Lucas. 'De dader heeft ze opgeraapt, en hij is zo slim geweest om de disk uit de recorder achter in de winkel te halen.'

Bosch knikte. Mensen van de patrouilledienst wilden altijd graag behulpzaam zijn, maar het was informatie waar Bosch nog geen behoefte aan had en die hem kon afleiden.

'Tenzij het een revolver was,' zei hij. 'Dan zijn er geen hulzen om op te rapen.'

'Misschien,' zei Lucas. 'Maar zo veel revolvers zie je hier tegenwoordig niet meer. Niemand wil in een benderuzie verzeild raken met maar zes patronen in zijn wapen.'

Lucas wilde dat Bosch wist dat hij bekend was met het doen en laten in deze buurt. Bosch was maar een bezoeker.

'Ik zal het in gedachten houden,' zei Harry.

Bosch concentreerde zich op het lijk en nam de plaats delict zwiingend in zich op. Hij was er redelijk zeker van dat het slachtoffer dezelfde man was die hij al die jaren geleden in deze winkel had gezien. Hij lag zelfs op dezelfde plek op de vloer achter de toonbank. En

Bosch zag dat er een pakje sigaretten in de borstzak van zijn shirt zat.

Hij merkte op dat er vegen bloed op de rechterhand van het slachtoffer zaten. Dat was niet ongebruikelijk. Van jongs af aan breng je je hand naar een verwonding in een poging die dicht te houden of te beschermen. Een instinctieve reactie. Dit slachtoffer had hetzelfde gedaan, had hoogstwaarschijnlijk met zijn hand naar zijn borst gegrepen toen hij door de eerste kogel werd getroffen.

Er zat een aanzienlijke ruimte tussen de kogelwonden. Minstens tien centimeter ertussen, in de vorm van een driehoek. Bosch wist dat snel opeenvolgende schoten van korte afstand een hechter groepje zouden opleveren. Het bracht hem tot de veronderstelling dat het slachtoffer in elkaar was gezakt nadat hij door de eerste kogel was getroffen. De dader had zich vervolgens over de toonbank gebogen en had hem nog twee keer in de borst geschoten, waardoor de spreiding was ontstaan.

De kogels waren de borstkas van het slachtoffer binnengedrongen en hadden het hart en de longen doorboord. Het opgehoeste bloed uit de mond wees erop dat de dood niet meteen was ingetreden. Het slachtoffer had geprobeerd te blijven ademhalen. Na al die jaren met zaken als deze was Bosch van één ding overtuigd. Het was geen prettige manier om aan je eind te komen.

‘Geen schot in het hoofd,’ zei Bosch.

‘Nee,’ zei Ferras. ‘Wat houdt dat in?’

Bosch betrapte zich erop dat hij hardop had gedacht.

‘Misschien niks. Maar door die drie schoten in de borst zou je denken dat de dader zeker van zijn zaak wilde zijn. En dan geen hoofdschot om het af te maken.’

‘Een tegenstrijdigheid.’

‘Mogelijk.’

Nu pas maakte Bosch zijn blik los van het slachtoffer en keek hij vanaf het lage standpunt in het rond. Zijn blik viel onmiddellijk op een pistool in een holster, dat aan de onderkant van de toonbank was bevestigd. Het zat op een gemakkelijk bereikbare plek in het geval van een beroving of erger, maar toch was het wapen niet uit de holster getrokken.

‘We hebben hier een vuurwapen, onder de toonbank,’ zei Bosch. ‘Zo te zien een .45 in een holster, maar de oude man heeft geen kans gezien het wapen te trekken.’

‘Dus is de dader snel binnengekomen en heeft hij geschoten voordat de oude baas zijn wapen kon trekken,’ zei Ferras. ‘Misschien was in de buurt bekend dat hij een wapen onder de toonbank had.’

Lucas produceerde een geluid dat klonk alsof hij het er niet mee eens was.

‘Wat is er, brigadier?’ vroeg Bosch.

‘Dat van dat pistool moet nieuw zijn,’ zei Lucas. ‘In de vijf jaar dat ik hier ben is hij al minstens zes keer beroofd. Voor zover ik weet heeft hij nooit een vuurwapen getrokken. Het is voor het eerst dat ik over een pistool hoor.’

Bosch knikte. Dat was nuttige informatie. Hij draaide zijn hoofd om naar de brigadier, die schuin achter hem stond.

‘Vertel me over de getuige,’ zei hij.

‘Nou, het is niet echt een getuige,’ zei Lucas. ‘Het is mevrouw Li, de echtgenote. Ze kwam binnen en heeft hem gevonden toen ze zijn eten kwam brengen. Ze zit te wachten in het kamertje achter de winkel, maar je hebt een tolk nodig. We hebben de ACU al gebeld en gevraagd om een afhaalchinese.’

Bosch keek nog eens naar het gezicht van de dode man en stond toen op, waarbij allebei zijn knieën duidelijk hoorbaar kraakten. Lucas had het over wat vroeger bekendstond als de Asian Crimes Unit. Ze hadden de naam onlangs veranderd in Asian Gang Unit, om tegemoet te komen aan het protest dat de oorspronkelijke naam van de eenheid de Aziatische bevolking van de stad in diskrediet bracht door te suggereren dat alle Aziaten criminelen waren. Maar de oude garde, waartoe Lucas behoorde, noemde de eenheid nog steeds de ACU. Ongeacht de naam of de afkorting was de beslissing om assistentie van welke signatuur ook te vragen aan Bosch geweest, want hij had de leiding over het onderzoek.

‘Spreek je Chinees, brigadier?’

‘Nee. Daarom heb ik de ACU gebeld.’

‘En hoe wist je dat je om een Chinese tolk moest vragen, en niet om een Koreaanse of misschien zelfs een Vietnamese?’

‘Ik zit al zesentwintig jaar in het vak, rechercheur. En...’

‘En je herkent een Chinees zodra je er een ziet.’

‘Nee, wat ik wil zeggen is dat ik tegenwoordig het eind van mijn dienst niet haal zonder een kleine oppepper. Dus maak ik hier elke dag een tussenstop en koop ik zo’n flesje energiedrank, ken je die?’

Dat spul geeft je vijf uur energie. Maar goed, op die manier heb ik me-
neer Li een beetje leren kennen, weet je wel? Hij heeft me een keer
verteld dat hij en zijn vrouw uit China komen, en daarom weet ik het.'

Bosch knikte en schaamde zich voor zijn poging om Lucas de les te
lezen.

'Dan moet ik ook maar eens zo'n flesje kopen,' zei hij. 'Heeft me-
vrouw Li het alarmnummer gebeld?'

'Nee. Zoals ik al zei spreekt ze nauwelijks Engels. Ik heb van de
meldkamer begrepen dat mevrouw Li haar zoon heeft gebeld en dat
hij ons heeft gebeld.'

Bosch kwam achter de toonbank vandaan. Ferras bleef achter en
hurkte neer om het slachtoffer en het pistool te bekijken zoals Bosch
dat zo-even had gedaan.

'Waar is de zoon?' vroeg Bosch.

'Hij is onderweg, maar hij werkt in de Valley,' zei Lucas. 'Hij kan ie-
der moment hier zijn.'

Bosch wees naar de toonbank.

'Als hij binnenkomt, houden jij en je mannen hem daar weg.'

'Begrepen.'

'En we moeten nu proberen alles zo veel mogelijk intact te laten.'

Lucas begreep de boodschap en liep met zijn mannen naar buiten.
Ferras was klaar achter de toonbank en kwam naar de voordeur, waar
Bosch naar de camera in het midden van het plafond stond te kijken.

'Ga jij achterin kijken,' zei Bosch. 'Check of onze man de disk echt
heeft meegenomen, en hoe onze getuige eraan toe is.'

'Oké.'

'O, en kijk of je de thermostaat kunt vinden en draai die wat lager.
Het is hier veel te warm. Ik wil niet dat ons lijk er straks vandoor gaat.'

Ferras liep door het middenpad naar achteren. Bosch draaide zich
om en nam de plaats delict als geheel in zich op. De toonbank was on-
geveer vier meter breed. De kassa stond in het midden, met ernaast
een ruimte waar de klanten hun aankopen konden neerzetten. Aan de
zijkant was een rek met kauwgom en ander snoepgoed. Aan de ande-
re kant van de kassa waren de zogenaamde impulsproducten uitge-
stald: flesjes energiedrank, een plastic doos met goedkope sigaren en
een display met lottoformulieren. Boven de toonbank hing een rek
van dik draadgaas met pakjes sigaretten.

Achter de toonbank waren de planken met de dure flessen, waar de

klanten om moesten vragen. Bosch zag zes rijen Hennessy. Hij wist dat de dure cognac erg in trek was bij de grote jongens van de straatbendes. Gezien de locatie van Fortune Liquors was hij er vrij zeker van dat de winkel behoorde tot het territorium van de Hoover Street Criminals, een bende die ooit deel uitmaakte van de Crips, maar die zo veel macht had vergaard dat hij nu op eigen naam en reputatie opereerde.

Er vielen Bosch twee dingen op en hij ging dichterbij de toonbank staan.

De kassa stond scheef op de toonbank, waardoor een driehoek van donker stof op het formica te zien was. Bosch ging ervan uit dat de dader hem naar zich toe had getrokken om het geld uit de lade te halen. Dit was een bruikbare veronderstelling, want dat betekende dat meneer Li niet zelf de lade had geopend om de dader het geld te geven. En dat betekende waarschijnlijk dat hij al was neergeschoten. Ferras' hypothese dat de dader schietend was binnengekomen kon juist zijn. En dit kon van nut zijn bij de eventuele berechting, om de opzet tot doden te bewijzen. Belangrijker was dat het Bosch een beter beeld gaf van wat er in de winkel was gebeurd en naar wat voor soort dader ze op zoek moesten.

Harry stak zijn hand in zijn zak en pakte de bril die hij voor het werk van nabij gebruikte. Hij zette hem op en zonder iets aan te raken boog hij zich over de toonbank om de knoppen van de kassa te bekijken. Hij zag geen knop met het woord OPEN erop, noch een andere aanduiding van hoe hij de geldlade moest openen. Bosch had geen idee hoe dat moest. Hij vroeg zich af hoe het mogelijk was dat de dader het wel had geweten.

Hij ging weer rechtop staan en keek naar de planken met flessen tegen de achterwand. De Hennessy stond in het midden, binnen handbereik van meneer Li, voor als de leden van de Hoover Street Gang binnenkwamen. Maar de flessen waren onaangeroerd. Er ontbrak er niet een.

Opnieuw boog Bosch zich over de toonbank. Deze keer probeerde hij of hij bij de flessen Hennessy kon komen. Hij ontdekte dat als hij zijn ene hand op de toonbank zou leggen om zijn evenwicht te bewaren, hij gemakkelijk een fles zou kunnen pakken.

‘Harry?’

Bosch ging rechtop staan en draaide zich om naar zijn partner.

‘De brigadier had gelijk,’ zei Ferras. ‘De camerabeelden worden op

dvd gezet. Er zit geen disk in het apparaat. Dus óf die is eruit gehaald, óf er zat geen disk in en was de camera alleen voor de show.’

‘Heb je meer disks gevonden?’

‘Er liggen er achter een paar, maar het systeem werkt met één dvd. De beelden worden steeds weer opnieuw op dezelfde disk gezet. Toen ik nog berovingen deed, kwamen we dit soort apparaten vaak tegen. Ze gaan ongeveer een dag mee en dan worden de nieuwe beelden over de oude heen gezet. Je kunt de disk eruit halen om iets terug te kijken, maar dat moet je dan wel op dezelfde dag doen.’

‘Oké. Zorg ervoor dat we die extra disks meenemen.’

Lucas kwam de winkel in door de voordeur.

‘De ACU is er,’ zei hij. ‘Moet ik hem naar binnen sturen?’

Bosch bleef Lucas geruime tijd aankijken voordat hij antwoord gaf.

‘Het is AGU,’ zei hij ten slotte. ‘Maar laat hem niet binnenkomen. Ik kom wel naar buiten.’